



وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت صنعت، معدن و تجارت  
وزارت کشور - وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت نفت  
سازمان حفاظت محیط زیست - سازمان ملی استاندارد ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ به پیشنهاد کارگروه متشکل از نمایندگان سازمان حفاظت محیط زیست و وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت، کشور و امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۲۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده - مصوب ۱۴۰۰ - معیارهای تعیین سطح آلایندگی واحدهای تولیدی صنعتی، معدنی و خدماتی آلاینده را به شرح زیر تصویب کرد:

### معیارهای تعیین سطح آلایندگی واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی آلاینده

- ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
- ۱- قانون: قانون مالیات بر ارزش افزوده - مصوب ۱۴۰۰ -
  - ۲- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.
  - ۳- واحد آلاینده: واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی آلاینده که به تشخیص سازمان، حدود مجاز و استانداردهای محیط زیستی را رعایت نمی‌کنند.
  - ۴- شاخص آلایندگی: معیارهایی براساس شدت، مدت و نوع آلایندگی جهت تعیین نرخ عوارض واحد آلاینده.
  - ۵- پایش: بررسی وضعیت آلایندگی محیط زیستی واحد آلاینده که از طریق انجام پایش ادواری ادارات کل حفاظت محیط زیست استان‌ها، خوداظهاری از طریق آزمایشگاه معتمد و یا داده‌های سامانه پایش برخط انجام می‌شود. در موارد تناقض نتایج خوداظهاری با اندازه‌گیری‌های انجام شده توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان، اندازه‌گیری انجام شده توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان ملاک عمل است.



تصویب نامه هیئت وزیران

۶- واحدهای مشمول خوداظهاری: واحدهایی که طبق تبصره (۴) ماده (۱۱) قانون هوای پاک - مصوب ۱۳۹۶- و تبصره (۲) ماده (۱۸) قانون حفاظت از خاک - مصوب ۱۳۹۸- و مطابق با ضوابط خوداظهاری در پایش آلاینده‌گی، موظف به انجام خوداظهاری در پایش می‌باشند.

۷- واحدهای مشمول نصب پایش برخط: واحدهایی که طبق تبصره (۳) ماده (۱۱) قانون هوای پاک - مصوب ۱۳۹۶- موظف به نصب سامانه پایش برخط می‌باشند.

ماده ۲- واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی که به تشخیص سازمان حدود مجاز را مطابق استانداردهای محیط زیستی مندرج در مصوبات زیر رعایت می‌کنند، مشمول این آیین‌نامه نمی‌شوند:

۱- حد مجاز انتشار آلاینده‌های هوا در صنایع موضوع تصویب‌نامه شماره ۸۴۴۱۱/ت/۵۵۱۸۱ هـ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۷.

۲- حدود مجاز آلودگی صوتی موضوع آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۹) قانون هوای پاک موضوع تصویب‌نامه شماره ۸۴۴۰۱/ت/۵۵۰۶۹ هـ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۷ و اصلاحات بعدی آن.

۳- استانداردهای خروجی فاضلاب (موضوع ابلاغیه شماره ۱۵۲۷-۳۲ مورخ ۱۳۷۳/۵/۳۰ سازمان حفاظت محیط زیست، موضوع ماده (۵) آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی آب موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۸۲۴۱/ت/۷۱ هـ مورخ ۱۳۷۳/۳/۱۶).

۴- حدود مجاز آلودگی خاک (موضوع ابلاغیه شماره ۱۸۵۹۶/۱۰۰/۹۹ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۷ سازمان حفاظت محیط زیست، موضوع ماده (۱۱) قانون حفاظت از خاک - مصوب ۱۳۹۸-).

ماده ۳- شاخص و نرخ آلاینده‌گی واحدهای آلاینده، به شرح جدول زیر محاسبه می‌شود:

شاخص و نرخ آلاینده‌گی واحدهای آلاینده

شاخص آلاینده‌گی واحد	نرخ آلاینده‌گی واحد (درصد)
۱ تا ۳۹۹ (کمتر از ۴۰۰)	۰/۵
از ۴۰۰ تا ۷۵۰	۱
از ۷۵۱ تا ۱۰۰۰	۱/۵



تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۴- عدد شاخص آلاینده‌گی واحدهای مشمول نصب سامانه پایش برخط یا انجام خوداظهاری مستند به ارایه نتایج حاصل از پایش، به شرح جدول زیر محاسبه می‌شود:

نحوه تعیین شاخص آلاینده‌گی واحد

ردیف	نوع آلاینده‌گی	حداکثر عدد شاخص آلاینده‌گی	شماره معیار	عنوان معیار	وضعیت و وزن			
					میزان	وزن	میزان	وزن
				شدت آلودگی هوای کل واحد (براساس انحراف از حد مجاز آلودگی)	از ۵ تا ۱۰۰ درصد	۱۰۰	از ۱۰۱ تا ۵۰۰ درصد	۲۵۰
۱	آلودگی هوا	۴۰۰	۲	مدت آلاینده‌گی در سال براساس نتایج آزمایش	یک فصل در سال	۱۰	دو فصل در سال	۳۰
			۳	درصد پیشرفت فیزیکی اجرای برنامه‌های مصوب کاهش آلودگی هوا در بازه زمانی مشخص شده (حداکثر ۲ سال و غیرقابل تمدید)	بیش از ۹۰ درصد	-۱۰۰	بین ۷۶ تا ۹۰ درصد	-۷۰
			۱	شدت آلودگی آب کل واحد (براساس انحراف از حد مجاز آلودگی)	از ۵۰ تا ۱۰۰ درصد	۵۰	از ۱۰۱ تا ۵۰۰ درصد	۱۸۰
۲	آلودگی آب	۳۵۰	۲	مدت آلاینده‌گی در سال بر اساس نتایج آزمایش	یک فصل در سال	۱۰	دو فصل در سال	۳۰
			۳	درصد پیشرفت فیزیکی اجرای برنامه‌های مصوب کاهش آلودگی آب در بازه زمانی مشخص شده (حداکثر ۲ سال و غیرقابل تمدید)	بیش از ۹۰ درصد	-۵۰	بین ۷۶ تا ۹۰ درصد	-۳۰
			۱	شدت آلودگی خاک (براساس انحراف از حدود مجاز)	تا ۱۰۰ درصد	۵۰	بین ۱۰۱ تا ۵۰۰ درصد	۱۰۰
۳	آلودگی خاک	۲۰۰	۲	مدت آلاینده‌گی در سال بر اساس نتایج آزمایش	یک فصل در سال	۱۰	دو فصل در سال	۳۰
			۳	درصد پیشرفت فیزیکی اجرای برنامه‌های مصوب کاهش آلودگی خاک در بازه زمانی مشخص شده (حداکثر ۲ سال و غیرقابل تمدید)	بیش از ۹۰ درصد	-۵۰	بین ۷۶ تا ۹۰ درصد	-۳۰
			۱	شدت آلودگی صوتی (براساس انحراف از حدود مجاز)	کمتر از ۲۰ واحد (دسی‌بل)	۵	بین ۲۱ تا ۵۰ واحد	۱۵
۴	آلودگی صوتی	۵۰	۲	مدت آلاینده‌گی در سال بر اساس نتایج آزمایش	یک فصل در سال	۵	دو فصل در سال	۱۰
			۳	درصد پیشرفت فیزیکی اجرای برنامه‌های مصوب کاهش آلودگی صوتی در بازه زمانی مشخص شده (حداکثر ۱ سال و غیرقابل تمدید)	بیش از ۹۰ درصد	-۵	بین ۷۶ تا ۹۰ درصد	-۳
	مجموع	۱۰۰۰						



## تصویب نامه هیئت وزیران

**تبصره ۱-** در مواردی که امکان نمونه‌گیری و آزمایش وجود ندارد، واحد موظف است در مهلت مقرر شده توسط اداره کل محیط زیست استان، نسبت به فراهم شدن امکان نمونه‌گیری و آزمایش اقدام نماید.

**تبصره ۲-** واحدهایی که از انجام خوداظهاری، ارائه اطلاعات الزامی یا ایجاد امکان نمونه‌گیری و آزمایش در مهلت مقرر استنکاف می‌کنند، در اولین دوره بعد از تصویب این آیین‌نامه، مشمول پرداخت عوارض با نرخ نیم درصد (۰/۵٪)، دوره دوم مالیاتی مشمول پرداخت عوارض با نرخ یک درصد (۱٪) و از دوره سوم به بعد مشمول پرداخت عوارض با نرخ یک و نیم درصد (۱/۵٪) خواهند شد.

**تبصره ۳-** واحدهای آلاینده فاقد مجوز فعالیت که بعد از ابلاغ ضوابط و معیارهای استقرار صنایع موضوع تصویب‌نامه شماره ۶۴۶۷۷/ت ۱۸۵۹۱ هـ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۲۶ تأسیس شده‌اند، ملزم به پرداخت عوارض با نرخ یک و نیم درصد (۱/۵٪) می‌باشند.

**تبصره ۴-** کلیه واحدهای پالایشگاهی نفت و پتروشیمی دارای کارکنان به تعداد (۵۰) نفر و بیشتر، در صورت انتشار گازهای آلاینده با مشعل غیرعادی، نرخ نیم درصد (۰/۵٪) به عوارض پرداختی آن واحد تا سقف مندرج در قانون، در فصل مربوط اضافه می‌گردد. شیوه‌نامه اجرای این تبصره در چهارچوب قوانین، توسط سازمان و با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نفت و کشور ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه تهیه و توسط رئیس سازمان ابلاغ می‌شود.

**تبصره ۵-** به منظور بهبود عملکرد محیط زیستی و تشویق واحدها به کاهش یا رفع آلاینده‌گی، معیارهای عملکرد محیط زیستی واحد (تصویب برنامه‌های اجرایی مرتبط با کاهش آلودگی و درصد پیشرفت فیزیکی اجرای آنها) که با علامت منفی در جدول موضوع این ماده درج شده است، بنابر درخواست و با مسئولیت مدیرعامل واحد صنعتی در بازه زمانی مشخص شده (غیرقابل تمدید) و تنها برای یکبار در آلاینده‌گی مربوط، وزن معیارهای یادشده از شاخص آلاینده‌گی واحد مذکور کسر می‌گردد.

**تبصره ۶-** برنامه‌های اجرایی مرتبط با کاهش آلودگی، صرفاً در محاسبات همان نوع آلاینده‌گی مورد محاسبه قرار می‌گیرد.

**تبصره ۷-** شدت آلودگی هوا و آب مطابق الگوی (فرمول) زیر محاسبه می‌شود. در هر منبع آلودگی که شامل چند مؤلفه (پارامتر) باشد، مؤلفه‌ای (پارامتری) که بیشترین فاصله از حدود مجاز را دارد، ملاک محاسبه است. در صورت عدم ارائه نرخ جریان توسط واحد، غلظت اندازه‌گیری شده مستقیماً لحاظ می‌گردد:

جمع پسابی (نرخ هر جریان گازی یا پساب خروجی آلاینده  $\times$  درصد انحراف بالاتر از حدود مجاز  
آلودگی همان جریان گازی یا پساب خروجی آلاینده)

شدت آلودگی =

مجموع نرخ جریان‌های خروجی گازی یا پساب واحد



جمهوری اسلامی ایران  
رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

تبصره ۸- شدت آلودگی خاک در هر واحد بر اساس مؤلفه‌های (پارامتری) که بیشترین فاصله از حدود مجاز را دارد، محاسبه می‌گردد.

تبصره ۹- ملاک احراز آلودگی در واحدهای غیرمشمول نصب سامانه پایش برخط یا انجام خوداظهاری، گزارش کارشناسی با تأیید اداره کل حفاظت محیط زیست استان است. عوارض آلودگی این واحدها با نرخ نیم درصد (۰/۵٪) محاسبه می‌گردد. دستورالعمل نحوه تهیه گزارش کارشناسی و مستندات مربوط ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، توسط سازمان تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۵- مرجع اعلام نام واحد آلاینده و دستورالعمل محاسبه نرخ آلودگی آن، پایگاه اطلاعاتی واحدهای آلاینده سازمان موضوع تبصره (۳) ماده (۲۷) قانون می‌باشد. در این پایگاه نحوه محاسبه معیارها و تعیین سطح و نرخ آلودگی واحد، برای همان واحد، مشخص و قابل دسترس است.

تبصره ۱- تمامی دستگاه‌ها، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های متولی واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی موظفند ضمن اطلاع‌رسانی این دستورالعمل به کلیه واحدهای حقیقی و حقوقی مرتبط، فهرست واحدهای تحت پوشش خود را (در صورت امکان به صورت تارنما) به سازمان ارائه نمایند. عدم معرفی نام واحد توسط دستگاه‌های متولی، رافع مسئولیت سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

تبصره ۲- منظور از پایگاه اطلاعاتی موضوع تبصره (۳) ماده (۲۷) قانون، سامانه جامع محیط زیست کشور به نشانی ([iranemp.ir](http://iranemp.ir)) است.

تبصره ۳- واحدهای تولیدی، خدماتی، صنعتی و معدنی موظفند جهت ثبت نام در پایگاه اطلاعاتی موضوع تبصره (۳) ماده (۲۷) قانون از طریق راهنمای اعلامی بر روی درگاه سازمان اقدام نمایند.

ماده ۶- واحدهایی که در یک دوره موفق به کاهش نرخ آلودگی به حداقل یک سطح پایین‌تر (معادل نیم درصد (۰/۵٪)) شوند، در دوره بعدی مشمول پرداخت یک نرخ پایین‌تر عوارض آلودگی خواهند بود (حداکثر دوبار).

تبصره- طرح (پروژه)ها و اقدامات لازم جهت کاهش شاخص آلودگی واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی در داخل هر واحد که جزئی از فرآیند بهره‌برداری می‌باشند، علی‌رغم افزایش ظرفیت از شمول ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیت‌های صنعتی و تولیدی و ارزیابی اثرات محیط زیستی مستثنی هستند.

ماده ۷- وزارت کشور موظف است به صورت سالانه گزارش مربوط به نحوه هزینه‌کرد عوارض موضوع این آیین‌نامه و میزان کاهش و رفع آلودگی ناشی از آن را به صورت عمومی منتشر و به هیئت وزیران ارائه نماید.



جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره .....  
تاریخ ۱۴۰۱ / ۱۲ / ۲۷

ماده ۸ - دستگاه‌های موضوع ماده (۴۰) قانون، که عوارض آلاینده‌گی را دریافت و مصرف می‌نمایند، مکلفند حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از عوارض آلاینده‌گی را برای بهسازی، توسعه و نگهداری فضای سبز، توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی با اولویت‌های فناوری‌های نوین، مدیریت پسماند، کاهش و رفع آلودگی، پایش آلودگی و تصفیه و بازچرخانی فاضلاب، بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی در ساختمان‌ها و اماکن عمومی با نظارت و تأیید سازمان و با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کشور هزینه و گزارش آن را سالیانه به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مربوط اعلام نمایند.

محمد مخبر  
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، معاونت‌های رئیس‌جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.



جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۸ - دستگاه‌های موضوع ماده (۴۰) قانون، که عوارض آلاینده‌گی را دریافت و مصرف می‌نمایند، مکلفند حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از عوارض آلاینده‌گی را برای بهسازی، توسعه و نگهداری فضای سبز، توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی با اولویت‌های فناوری‌های نوین، مدیریت پسماند، کاهش و رفع آلودگی، پایش آلودگی و تصفیه و بازچرخانی فاضلاب، بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی در ساختمان‌ها و اماکن عمومی با نظارت و تأیید سازمان و با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کشور هزینه و گزارش آن را سالیانه به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مربوط اعلام نمایند.

محمد مخبر  
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، معاونت‌های رئیس‌جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.